SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1904

av Carl Wiktor Svensson (KD)

Fiske i Östersjön

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa den EU-gemensamma fiskeripolitiken så att mer hänsyn tas till fler ekosystemfaktorer som påverkar fiskbestånden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en flerårig tillväxtplan som styr fiskekvoterna i hållbar riktning och säkrar återhämtning av svaga fiskbestånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglera fisket så att svaga bestånd får goda möjligheter till lek, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa säkra och rättvisa spelregler inom EU och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka fiskerikontrollen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om småskaligt kustnära fiske och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Jordbruksverket i uppdrag att utreda fiskenäringarnas samhällsekonomiska nytta och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa import av rysk fisk till EU och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När det gäller fiske i Östersjön finns det mycket att vara bekymrad över. Under ett antal år före millennieskiftet kollapsade de stora torskbestånden i Östersjön, överfisket är den stora orsaken till detta. Tittar vi på sill- och strömmingsbestånden är de mycket mindre idag än för 30 år sedan. Många andra arter som exempelvis lax, plattfisk, gös, gädda och sik är illa ute i Östersjön.

Det finns flera skäl till detta. Överfiske bidrar absolut men även andra problem som övergödning, döda bottnar och klimatförändringarna med ett varmare hav påverkar. Vi har också haft snabbt ökande populationer av skarv och säl som äter mycket fisk och går hårt åt redan starkt decimerade fiskbestånd, speciellt kustnära.

Många forskare anser att EU:s fiskepolitik fiskar ner fiskbestånden för hårt, saknar tillräckliga försiktighetsmarginaler, och inte tar tillräcklig hänsyn till en rad viktiga faktorer som till exempel fiskens roll i ekosystemet. Vi måste ha ett fiske som är långsiktigt hållbart – ekonomiskt, socialt och inte minst ekologiskt.

Den EU-gemensamma fiskeripolitiken behöver skärpas i en mer hållbar riktning. Trots att fiskekvoter i mer än tio år har satts inom intervallet som internationella havsforskningsrådet (ICES) föreskriver utifrån Östersjöplanen, befinner sig flera bestånd på oacceptabelt låga nivåer. Det är dags att stärka försiktighetsansatsen och utveckla regelverket.

Större hänsyn ska tas till fiskens roll i ekosystemet, vattnets miljöstatus, predatorer och behovet av en hållbar sammansättning när det gäller ålder, kvalitet och storlek när beslut om fiskemöjligheter förbereds och fattas. Ett ökat skydd mot utfiskning av lokala bestånd måste också tillämpas.

Det är nödvändigt att trygga en stabil och varaktig återhämtning. Kristdemokraterna anser därför att en flerårig tillväxtplan ska inrättas för de svaga fiskbestånden i Östersjön. Planen ska beakta fler faktorer än idag, enligt vad som nämns ovan. Den ska också skärpa styrningen av kvotbesluten. Enbart kvoter som med marginal bidrar till tillväxt i bestånden ska vara tillåtna att sätta. Det har även fördelar ur beredskapssynpunkt, då det skapar utrymme att öka fisket i händelse av kris och ytterst krig. I planen ska också finnas skyddsåtgärder som snabbt kan sjösättas.

Fiskens möjlighet till lek är av betydelse för återhämtningen. Därför bör storskaligt fiske regleras med hänsyn tagen till känsliga perioder och områden, utifrån vetenskapliga bedömningar om vad som främjar bestånden på ett ändamålsenligt sätt.

Under svenskt EU-ordförandeskap antogs en skärpt kontrollförordning för fisket inom EU som nu ska implementeras. För att undvika snedvriden konkurrens för svenska fiskare är det viktigt att förordningen implementeras på liknande sätt i alla medlemsstater.

För att stävja regelbrott behöver fiskerikontrollen stärkas. Regelbrott påverkar inte bara havsmiljön negativt – det är också en orättvisa mot alla som sköter sig.

Fångad fisk ska landas, redovisas och spåras genom hela kedjan från hav till konsument. Det motverkar svinn, minskar risken för svartfiske och stärker konsumenternas förtroende. EU måste därför se till att landningsskyldigheten fungerar i praktiken och att spårbarhetssystemen utvecklas. Reglerna ska utformas så de är enkla för företagen att följa, samtidigt som kontrollen är god.

Fisk som fångas i Östersjön bör i första hand gå till humankonsumtion. Jordbruksverket har dock identifierat problem som försvårar för svenska fiskare att landa fisk till livsmedelsberedning i Sverige. Bland annat finns behov av bättre hamnar och infrastruktur som gör det möjligt. Den här problematiken bör adresseras först. På så vis stärks också svensk beredskap, där fiskråvaror är en värdefull resurs, samtidigt som vi ger fiskare en realistisk möjlighet att fortsätta vara verksamma både innan och efter en sådan omställning.

I det fortsatta arbetet är det viktigt att främja det småskaligt kustnära fisket som bygger på hållbarhet. Ett exempel på detta är principen för hur nationella kvoter fördelas mellan olika segment. Principen innebär att det småskaliga fisket får sina kvoter först, och kvoterna ska vara så pass väl tilltagna att det här fisket aldrig behöver upphöra med att fiska under året. Vid sänkta kvoter medför principen att sänkningen helt bärs av det storskaliga fisket. Detta är en princip som måste vidmakthållas.

Det finns en debatt om storskaligt kontra småskaligt fiske och ibland blir känslorna väldigt översvallande när olika perspektiv bryts mot varandra. Mot denna bakgrund skulle det vara värdefullt att få mer kunskap om de olika fiskenäringarnas samhällsekonomiska nytta. Detta skulle tydliggöra prioriteringsgrunder och förenkla politiska prioriteringar. Det kan till exempel röra sig om turism och fritidskopplade aktiviteter som bidrar till ekonomisk tillväxt. Därför bör ett sådant uppdrag ges till Jordbruksverket.

Sedan Rysslands folkrättsstridiga invasion av Ukraina saknas information om ryska fiskfångster. Av både miljömässiga och moraliska skäl bör EU stoppa all import av fisk från Ryssland.

Carl Wiktor Svensson (KD)